

Sociaal-maatschappelijke rol

Mijn partner en ik bellen aan bij de kleinschalige woonvorm: hier wonen mensen met een verstandelijke en soms meervoudige beperking. Ook zijn zusje woont hier. We kijken uit naar het bezoek. Zij ook, zo begrijpen we achteraf van 'de leiding', zoals zij hen noemt. Als de elektrische deur opengaat, komt een medebewoner ons al tegemoet. Hij geeft ons een hand en kent onze namen nog van een jaar geleden, toen hij het betreffende weekend ook in de woning was. Ik denk verrast: dat hij dat nog weet! We lopen verder en begroeten (schoon)zus in de gezamenlijke woonkamer.

Meestal volgt ons bezoek eenzelfde patroon: we starten in de woonkamer of bij haar op de eigen kamer. Daarna gaan we het dorp in voor een drankje of om samen te lunchen. Ditmaal beginnen we in de woonkamer. Mijn partner is geduldig; ik zie broer en zus van elkaar genieten. Ik geniet ook, maar ik ben veel ongeduldiger; na een halfuur raak ik zelfs enigszins verveeld. Een beetje schuldig voel ik me: kan ik niet eens een halfuurtje rustig blijven zitten? Ik zie een uitkomst: de piano! Ik kruip er voorzichtig achter en begin zachtjes te spelen. Broer en zus blijven rustig verder praten. De bewoner die ons welkom heette, zie ik onderwijl steeds meer ontspannen worden. Sterker nog: hij begint een soort slangenbeweging te maken. Waar hij zich eerst nog wat onrustig en (ons) onderzoekend opstelde, geeft hij zich er nu aan over, deinend op de golven van het muziekspel. Het contrast raakt me.

Ik moet bekennen dat ik mij regelmatig wat onhandig voel in een setting als deze, zeker als ik zie hoe makkelijk begeleiders omgaan met bewoners. Het confronteert mij met mijn beperkingen. Later die dag – we zijn inmiddels op weg naar vrienden die in de buurt wonen – denk ik na over wat nu een goed leven is voor de mensen die ik die ochtend heb ontmoet. Natuurlijk heb ik daar geen eenduidig antwoord op. Bovendien zijn 'mensen met een verstandelijke beperking' geen eenduidige groep. Precies daar waar we mensen tot een enkel kenmerk reduceren, liggen stigmatisering en exclusie op de loer.

De vraag naar het goede leven van en met mensen met een verstandelijke beperking is wel een vraag die zeker ook geestelijk verzorgers moeten stellen. Dat past ook bij hun ethische rol. Juist zij kunnen sociaal-maatschappelijke processen van inclusie en exclusie blootleggen, en met anderen kijken wat beter of anders kan. De bijdrage van *Hanneke Muthert* en *Nienke Fortuin* gaat ook over de sociaal-maatschappelijke rol van geestelijk verzorgers. Deze auteurs blikken terug op het voorjaarssymposium van de VGVZ, georganiseerd door de commissie Wetenschap, en trekken een aantal belangrijke lessen. Ook *André Mulder* droeg bij aan dit symposium en herschreef zijn bijdrage tot essay, waarin hij onder meer ingaat op participatie, inclusie en 'belonging'. Ik hoop dat dergelijke bijdragen ons prikkelen om de sociaal-maatschappelijke rol van geestelijke verzorging (verder) vorm te geven.

'Komen jullie nog weer eens langs?', vroeg de medebewoner toen we vertrokken. Ik reageerde met: 'Ja, graag. En dan zal ik ook weer piano spelen!' Een brede glimlach verscheen op zijn gezicht.

Erik Olsman, hoofdredacteur
E-mail: tgvhooofdredacteur@vgvz.nl